

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบการใช้นิทานคุณธรรมเพื่อเสริมสร้างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการปฏิบัติตนตามหลักไตรสิกขาในยุคดิจิทัล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาลำพระเพลิง

THE USE OF COOPERATIVE LEARNING ACTIVITIES INTEGRATED WITH MORAL STORIES TO ENHANCE ACADEMIC ACHIEVEMENT AND THE PRACTICE OF THE THREEFOLD TRAINING (TRI-SIKKHA) IN THE DIGITAL ERA AMONG GRADE 8 STUDENTS OF THE LAM PHRA PHLOENG EDUCATIONAL QUALITY AND STANDARDS DEVELOPMENT GROUP

แม่ชีดาหลา กิติสूरียะ และ นิพล อินนอก

Dahla Kitisuriya and Niphon In-nok

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์นครราชสีมา

Mahamakut Buddhist University, Nakhonratchasima Buddhist College (MBU, NBC)

Corresponding author, e-mail: dahla.kit@student.mbu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง (2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องไตรสิกขา (3) เปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามหลักไตรสิกขาในยุคดิจิทัล และ (4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการเรียนเรื่องไตรสิกขา โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบการใช้นิทานคุณธรรม ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาลำพระเพลิง ปีการศึกษา 2568 จำนวน 18 โรงเรียนรวม 120 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านลำนางแก้ว กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาลำพระเพลิง ปีการศึกษา 2568 จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 28 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบสอบถาม และ 4) แบบวัดความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบ t-test (Dependent Samples) ผลการวิจัยพบว่า

1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องไตรสิกขา หลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบการใช้นิทานคุณธรรมมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องไตรสิกขา หลังเรียนแบบร่วมมือประกอบการใช้นิทานคุณธรรมสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) การปฏิบัติตนตามหลักไตรสิกขาในยุคดิจิทัล หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) ความพึงพอใจต่อการเรียนเรื่องไตรสิกขา โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบการใช้นิทานคุณธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การเรียนรู้แบบร่วมมือ, นิทานคุณธรรม, หลักไตรสิกขาในยุคดิจิทัล

Abstract

This research aims to (1) compare the academic achievement in the subject of the Threefold Training (Trisikkha), (2) compare the academic achievement in the subject of the Threefold Training (Trisikkha), (3) compare the practice of the Threefold Training (Trisikkha), and (4) study the satisfaction of Grade 8 students with learning the Threefold Training (Trisikkha) through cooperative learning incorporating moral stories. Population: The population consists of 120 students in the 2nd year of secondary school from 18 schools in the Lam Phra Phloeng Educational Quality and Standards Development Group, academic year 2025. Sample: The sample consists of 28 students in the 2nd year of secondary school from Ban Lam Nang Kaeo School, Lam Phra Phloeng Educational Quality and Standards Development Group, academic year 2025, from 1 classroom, selected using purposive sampling. Research Instruments: The research instruments include: 1) lesson plans, 2) an achievement test, 3) a questionnaire, and 4) a satisfaction survey. Data was analyzed by mean analysis. Standard deviation and dependent samples t-test were used. The findings revealed that:

1) The academic achievement in the subject of the Threefold Training (Trisikkha) after cooperative learning incorporating moral stories exceeded the set criterion of 70%, with statistical significance at the .05 level.

2) The academic achievement in the subject of the Threefold Training (Trisikkha) was significantly higher than before learning, with statistical significance at the .05 level.

3) The practice of the Threefold Training (Trisikkha) in the digital age was significantly higher than before learning, with statistical significance at the .05 level.

4) The highest level of satisfaction with learning the Threefold Training (Trisikkha) through cooperative learning incorporating moral stories.

Keywords: Cooperative learning, Moral stories, The Threefold Training in the digital age.

บทนำ

ในโลกยุคดิจิทัล เทคโนโลยีได้กลายเป็นส่วนสำคัญที่แทรกซึมอยู่ในทุกแง่มุมของชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารที่รวดเร็ว การทำธุรกิจที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล การเรียนรู้ที่ไร้พรมแดน หรือแม้กระทั่งความบันเทิงที่เข้าถึงได้เพียงปลายนิ้วสัมผัส เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต สมาร์ทโฟน อุปกรณ์เชื่อมต่อเครือข่ายและระบบคลาวด์ได้เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของผู้คนให้สะดวกสบายและมีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็ได้นำมาซึ่งความท้าทายที่ต้องเผชิญ โดยเฉพาะในด้านการศึกษา ระบบการศึกษาไทยต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ จากการที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการเรียนรู้ ทำให้แนวทางการสอนต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งต้องการทั้งทักษะทางวิชาการ การคิดวิเคราะห์ และคุณลักษณะทางจริยธรรม อย่างไรก็ตาม แม้เทคโนโลยีจะช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่ก็อาจก่อให้เกิดปัญหาหากผู้เรียนขาดวินัยในการใช้เทคโนโลยี ขาดจิตสำนึกในความรับผิดชอบ หรือไม่ได้รับการปลูกฝังทัศนคติที่เหมาะสมต่อการใช้ข้อมูลดิจิทัล ดังนั้นระบบการศึกษาจึงไม่ควร

มุ่งเน้นเพียงการพัฒนาองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว แต่ต้องให้ความสำคัญกับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมควบคู่กันไป เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีอย่างมีสติ รู้เท่าทัน และมีจิตสำนึกในการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีในทางที่สร้างสรรค์ การศึกษาในยุคดิจิทัลไม่ใช่เพียงการเตรียมผู้เรียนให้มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี แต่ต้องพัฒนาให้พวกเขาเป็นพลเมืองดิจิทัลที่มีคุณภาพรู้จักใช้เทคโนโลยีอย่างมีคุณธรรม มีจริยธรรม และสามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ดังนั้นกระบวนการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงต้องเน้นทั้งการพัฒนาความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และคุณธรรมจริยธรรมควบคู่กัน เพื่อสร้างบุคคลที่สามารถเติบโตไปเป็นกำลังสำคัญของประเทศ และนำพาสังคมไปสู่อนาคตที่ยั่งยืน (พระมหาโกศล ธีรปัญญา, 2567: 375-377)

การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เป็นแนวทางการเรียนการสอนที่ช่วยให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นทีม สนับสนุนซึ่งกันและกัน และรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองและเพื่อนในกลุ่ม แนวทางนี้มีความสำคัญต่อพัฒนาการของนักเรียนในหลายด้าน เนื่องจากช่วยเสริมสร้างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ลึกซึ้งขึ้นผ่านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการช่วยกันอธิบาย นอกจากนี้ การเรียนรู้ร่วมกันยังช่วยพัฒนาทักษะทางสังคม นักเรียนได้เรียนรู้การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม และการแก้ไขความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในชีวิตจริง อีกทั้งยังช่วยกระตุ้นการคิดวิเคราะห์ โดยการทำงานเป็นกลุ่มทำให้นักเรียนเกิดการตั้งคำถาม การอภิปราย และการให้เหตุผล ส่งเสริมให้เกิดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การเรียนรู้แบบร่วมมือยังช่วยสร้างแรงจูงใจในการเรียน นักเรียนจะรู้สึกสนุกและมีส่วนร่วมมากขึ้นเมื่อได้เรียนรู้กับเพื่อน แทนที่จะเรียนเพียงลำพัง พร้อมทั้งยังช่วยพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำและผู้ตาม เนื่องจากการทำงานเป็นทีมทำให้นักเรียนได้เรียนรู้บทบาทที่แตกต่างกัน ทั้งการเป็นผู้นำที่ดีและการเป็นผู้ร่วมงานที่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งวิธีการเรียนรู้ยังช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น เพราะการสอนเพื่อนเป็นหนึ่งในวิธีที่มีประสิทธิภาพในการทบทวนความรู้และทำให้เกิดความเข้าใจเชิงลึก ลดความเครียดและความกดดันในการเรียน เพราะการมีเพื่อนช่วยเหลือทำให้นักเรียนรู้สึกสบายใจและกล้าถามเมื่อไม่เข้าใจ นอกจากนี้ การเรียนรู้แบบร่วมมือยังส่งเสริมความรับผิดชอบ นักเรียนต้องมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองและช่วยให้อีกกลุ่มประสบความสำเร็จไปพร้อมกัน อีกทั้งยังช่วยฝึกทักษะการแก้ปัญหา นักเรียนสามารถเรียนรู้วิธีคิดและหาทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย และท้ายที่สุด การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการเตรียมพร้อมสำหรับโลกอนาคต เนื่องจากทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นสิ่งจำเป็นในศตวรรษที่ 21 ซึ่งต้องการความสามารถในการทำงานเป็นทีมและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น การเรียนรู้แบบร่วมมือจึงเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาผลการเรียนของนักเรียน ควบคู่ไปกับการปลูกฝังทักษะที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตและการทำงานในอนาคต (Johnson & Johnson, 1999)

นิทานคุณธรรมเป็นสื่อการเรียนรู้ที่มีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้กับผู้เรียน โดยใช้เรื่องราวที่เข้าใจง่ายและน่าสนใจช่วยให้เด็กเกิดความตระหนักรู้เกี่ยวกับคุณค่าของความดี การใช้นิทานจึงไม่เพียงแต่ช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความเข้าใจในหลักการดี ๆ แต่ยังช่วยกระตุ้นให้เด็กเกิดการปฏิบัติตนตามหลัก ไตรสิกขา ซึ่งประกอบด้วย ศีล สมาธิ และปัญญา ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการดำเนินชีวิตที่ดีและมีความสุขในระยะยาว ศีล (ความมีระเบียบวินัยและศีลธรรม) นิทานคุณธรรมช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความสำคัญของการรักษาศีลและการปฏิบัติตนอย่างถูกต้องตามหลักคุณธรรม โดยมักจะมีตัวละครที่แสดงให้เห็นถึงผลของการทำดีและทำไม่ดี ซึ่งเป็นการสื่อสารแนวคิดที่เด็กสามารถเข้าใจได้ง่าย ตัวละครที่ปฏิบัติตนตามศีลธรรมจะได้รับผลดี เช่น ความซื่อสัตย์ ความเมตตา และการเสียสละ ทำให้เด็กเรียนรู้ถึงคุณค่าของการทำความดี ในขณะที่ตัวละครที่ไม่รักษาศีลหรือทำผิดศีลธรรมจะต้องเผชิญกับผลเสีย เช่น ความขัดแย้งและความทุกข์ นอกจากนี้การสอดแทรกเรื่องราวเกี่ยวกับความยุติธรรมและการกระทำที่ถูกต้องในนิทาน ช่วยส่งเสริมให้เด็ก

เห็นถึงความสำคัญของการรักษาศีลและการมีความประพฤติที่ดี สมาธิ (ความตั้งมั่นและการควบคุมตนเอง) การฟังนิทานช่วยให้เด็กฝึกสมาธิผ่านการตั้งใจฟังและจดจ่ออยู่กับเนื้อเรื่อง การเรียนรู้ผ่านนิทานที่มีเนื้อหา สอดแทรกข้อคิดเกี่ยวกับการอดทนและการมีสติ เช่น การเผชิญหน้ากับความยากลำบากหรือการควบคุม อารมณ์ จะช่วยให้เด็กตระหนักถึงความสำคัญของการควบคุมตนเอง การรักษาสมาธิ และการมีความคิดที่ตั้ง มั่น ตัวละครที่แสดงถึงความสามารถในการควบคุมตนเองและมีสมาธิในการทำสิ่งต่างๆ มักจะประสบ ความสำเร็จและได้รับผลดี ซึ่งเด็กสามารถนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันของตนเอง ปัญหา (ความรู้ ใจความเข้าใจและการคิดวิเคราะห์) นิทานคุณธรรมมักสอดแทรกข้อคิดที่ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้และพัฒนา ทักษะการคิดวิเคราะห์ ในระหว่างการฟังนิทาน เด็กจะได้ฝึกการตั้งคำถาม แยกแยะสิ่งที่ถูกและผิด และมอง หาข้อคิดที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง การมีตัวละครที่เผชิญกับปัญหาและต้องใช้ความคิดในการแก้ไข ทำให้ เด็กได้เรียนรู้การตัดสินใจและการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล นอกจากนี้ การเรียนรู้จากข้อคิดในนิทานยัง ส่งเสริมให้เด็กเกิดปัญญาในการดำเนินชีวิตที่ดีขึ้น โดยสามารถนำข้อคิดเหล่านั้นไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อ การตัดสินใจที่ถูกต้อง การใช้นิทานคุณธรรมเป็นเครื่องมือสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้กับเด็ก โดยช่วยให้เด็กเข้าใจและปฏิบัติตามหลักไตรสิกขา ซึ่งประกอบด้วย ศีล สมาธิ และปัญญา นิทานไม่เพียงแต่ ช่วยให้เกิดเข้าใจคุณค่าของการทำความดีและการรักษาศีล แต่ยังช่วยพัฒนาและส่งเสริมให้เด็กมีสมาธิในการ ควบคุมอารมณ์ และพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการตัดสินใจที่มีปัญญา ส่งผลให้เด็กสามารถเติบโตเป็นผู้ มีคุณธรรมและจริยธรรมในสังคมได้อย่างแท้จริง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559)

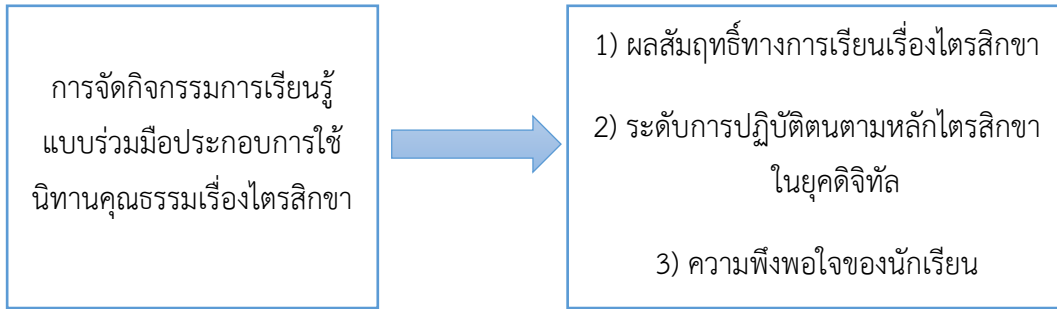
ด้วยเหตุดังกล่าวผู้วิจัยจึงใช้นิทานคุณธรรมมาเป็นสื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบการใช้นิทานคุณธรรมเพื่อให้นักเรียน ได้เสริมสร้างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการปฏิบัติตามหลัก ไตรสิกขาในยุคดิจิทัลที่ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องไตรสิกขาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านลำนางแก้ว หลังการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบการใช้นิทานคุณธรรมกับเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 70
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องไตรสิกขาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านลำนางแก้ว ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนแบบร่วมมือประกอบการใช้นิทานคุณธรรม
3. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตามหลักไตรสิกขาในยุคดิจิทัล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านลำนางแก้ว ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบการใช้นิทาน คุณธรรม
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านลำนางแก้ว ที่มีต่อการ เรียนเรื่องไตรสิกขา โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบการใช้นิทานคุณธรรม

แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยเพื่อประมวลความคิดรวบยอดของงานการวิจัยดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ประกอบด้วย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาลำพระเพลิง ปีการศึกษา 2568 จำนวน 18 โรงเรียนรวม 120 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านลำนางแก้ว กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาลำพระเพลิง ปีการศึกษา 2568 จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 28 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากผู้วิจัยเป็นครูผู้สอนและต้องการศึกษานักเรียนในห้องเรียนที่มีลักษณะตรงกับวัตถุประสงค์การวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบการใช้นิทานคุณธรรมเรื่องไตรสิกขา

ตัวแปรตาม 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องไตรสิกขา
2) ระดับการปฏิบัติตามหลักไตรสิกขาในยุคดิจิทัล
3) ความพึงพอใจของนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง การปฏิบัติตามหลักไตรสิกขา ประกอบการใช้นิทานคุณธรรม จำนวน 8 แผน
- แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ไตรสิกขา แบบเลือกตอบ 4 ตัว เลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าความยากง่าย ตั้งแต่ 0.30 – 0.80 อำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.45 – 0.85 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87
- แบบสอบถามการปฏิบัติตามหลักไตรสิกขาในยุคดิจิทัล
- แบบวัดความพึงพอใจ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

- ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การปฏิบัติตามหลักไตรสิกขาในยุคดิจิทัล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทดสอบกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทุกคน
- ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การปฏิบัติตามหลักไตรสิกขาในยุคดิจิทัล ครบทั้ง 8 แผน

3. เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังการทดลอง (Posttest) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การปฏิบัติตนตามหลักไตรสิกขาในยุคดิจิทัลชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ชุดเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน ทดสอบกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทุกคนและใช้แบบสอบถามการปฏิบัติตนตามหลักไตรสิกขาในยุคดิจิทัลแบบวัดความพึงพอใจวัดกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทุกคน

4. นำคะแนนที่ได้จากการใช้แบบทดสอบเรื่อง การปฏิบัติตนตามหลักไตรสิกขาในยุคดิจิทัลแบบสอบถามการปฏิบัติตนตามหลักไตรสิกขาในยุคดิจิทัลและแบบวัดความพึงพอใจ มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำมาวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

- หาค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบสอบถามการปฏิบัติตนตามหลักไตรสิกขาในยุคดิจิทัลและแบบวัดความพึงพอใจ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยการทดสอบ t-test (Dependent)
- วิเคราะห์การปฏิบัติตนตามหลักไตรสิกขาในยุคดิจิทัลใช้ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- วิเคราะห์ความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนใช้ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องไตรสิกขาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบการใช้นิทานคุณธรรมกับเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 70 ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องไตรสิกขาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบการใช้นิทานคุณธรรมกับเกณฑ์ร้อยละ 70

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	\bar{x}	S.D.	ร้อยละ	t	df	P
หลังเรียน	28	30	22.64	3.908	75.48	2.22*	27	.035

* P < .05

ตาราง 1 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องไตรสิกขา หลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบการใช้นิทานคุณธรรม สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องไตรสิกขาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนแบบร่วมมือประกอบการใช้นิทานคุณธรรม ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนแบบร่วมมือประกอบการใช้นิทานคุณธรรม

การทดสอบ	n	\bar{x}	S.D.	df	t	p
ก่อนเรียน	28	15.71	6.82	27	-6.61*	.001
หลังเรียน	28	22.64	3.91			

* P < .05

ตาราง 2 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องไตรสิกขาหลังเรียนแบบร่วมมือประกอบการใช้นิทานคุณธรรมสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตามหลักไตรสิกขาในยุคดิจิทัล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบการใช้นิทานคุณธรรม ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 การเปรียบเทียบพฤติกรรมทางการเรียนและการปฏิบัติตามไตรสิกขาในยุคดิจิทัลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนเรียนกับหลังเรียน

การทดสอบ	n	\bar{X}	S.D.	df	t	p
ก่อนเรียน	28	26.61	4.83	27	-12.24	.000
หลังเรียน	28	38.57	6.62			

* $P < .05$

ตาราง 3 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีการปฏิบัติตามหลักไตรสิกขาในยุคดิจิทัลหลังเรียนโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบการใช้นิทานคุณธรรมสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบนิทานคุณธรรม ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนหลักไตรสิกขาในยุคดิจิทัลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ข้อ	รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยให้การเรียนรู้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น	4.39	0.74	มากที่สุด
2	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน	4.07	0.77	มากที่สุด
3	นิทานคุณธรรมที่ใช้มีเนื้อเรื่องที่น่าสนใจ	4.00	0.98	มากที่สุด
4	นิทานช่วยให้นักเรียนจดจำและเข้าใจหลักธรรมไตรสิกขาได้ง่ายขึ้น	4.04	0.84	มากที่สุด
5	เนื้อหาที่สอนประกอบการใช้นิทานคุณธรรมช่วยปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมที่นำไปใช้ในชีวิตรจริงได้	4.11	0.83	มากที่สุด
6	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบนิทานคุณธรรมสอดคล้องกับเนื้อหา	4.25	0.65	มากที่สุด
7	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบนิทานคุณธรรมเหมาะกับยุคดิจิทัล	4.18	0.95	มากที่สุด

8	นักเรียนรู้สึกสนุกและกระตือรือร้นในการเรียนด้วยนิทานคุณธรรม	4.07	0.94	มากที่สุด
9	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบนิทานคุณธรรมทำให้นักเรียนพัฒนาทักษะการคิดที่สูงขึ้น	4.04	0.84	มากที่สุด
10	นักเรียนรู้สึกพึงพอใจกับการเรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบนิทานคุณธรรม	4.04	0.96	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		4.68	0.49	มากที่สุด

ตาราง 4 พบว่า ภาพรวมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบนิทานคุณธรรมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.49) โดยรายการที่มีความพึงพอใจสูงสุดคือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยให้การเรียนรู้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.74) รองลงมาคือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบนิทานคุณธรรมสอดคล้องกับเนื้อหาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.65) รายการที่มีความพึงพอใจต่ำสุดได้แก่ นิทานคุณธรรมที่ใช้มีเนื้อเรื่องที่น่าสนใจ ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.98)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลจากการวิจัย พบว่า นักเรียนมีคะแนนสูงขึ้นจากก่อนเรียนทั้งหมด 28 คน คิดเป็นร้อยละ 100 โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 15.71 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 22.64 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบการใช้นิทานคุณธรรมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องไตรสิกขาหลังเรียนแบบร่วมมือประกอบการใช้นิทานคุณธรรมสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 และ 2

ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ที่จัดให้มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนและการใช้นิทานคุณธรรม เป็นสื่อในการบูรณาการเนื้อหาวิชาการเรื่องไตรสิกขา มีส่วนช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหา ดึงดูดความสนใจ และช่วยให้นักเรียนเชื่อมโยงหลักธรรมที่เป็นนามธรรมเข้ากับการปฏิบัติในชีวิตจริงได้ง่ายขึ้น ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนทำงานเป็นทีม จึงเพิ่มโอกาสในการฝึกทักษะระดับความคิดได้สูงขึ้น ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันธิชา นาพิง และแสงสุรีย์ ดวงคำน้อย (2566:บทคัดย่อ) ผลการสอนแบบจิตปัญญาเสริมด้วยนิทานต่อความมีวินัยในตนเองและทักษะการพูดของเด็กปฐมวัย พบว่า 1. พฤติกรรมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเด็กปฐมวัย ทั้ง 5 ด้าน ผ่านเกณฑ์ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด 2. ความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย จำนวน 20 คน จากคะแนนเต็ม 25 คะแนน หลังได้รับการจัดประสบการณ์มีคะแนนเฉลี่ย 20.97 คะแนน ($\bar{X} = 20.97$, S.D. = 0.49) คิดเป็นร้อยละ 83.88 จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ 20 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. ผลจากการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การปฏิบัติตนหลังการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบการใช้นิทานคุณธรรมสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงถึงประสิทธิผลของวิธีการสอนที่ใช้มีประสิทธิภาพในการพัฒนาการปฏิบัติตนของนักเรียนอย่างแท้จริง เนื่องจากมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ระหว่างกัน ทำให้การเรียนรู้เข้าใจและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ นิทานทำหน้าที่เป็นแบบจำลองพฤติกรรมที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ และสามารถจดจำได้ง่าย ทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น นักเรียนเข้าใจและเห็นภาพที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริงในชีวิตประจำวัน สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองให้เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบันได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จงจิต คำสิม และคณะ (2564: บทคัดย่อ) การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยด้วยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบร่วมมือจากนิทาน พบว่า หลังการทดลองเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบร่วมมือจากนิทาน มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และหลังการทดลอง เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบร่วมมือจากนิทานมีค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเหมาะสมมากขึ้น

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบการใช้นิทานคุณธรรมในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยให้การเรียนรู้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้ เนื่องมาจากรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการเรียนรู้แบบเชิงรุก มีการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กิจกรรมที่หลากหลาย เช่น กิจกรรมเกม กิจกรรมคิด จับคู่ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทำให้นักเรียนเกิดความสุขสนุกสนานและได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน กิจกรรมมีความเหมาะสมและตอบสนองความต้องการของผู้เรียน วิธีการนี้ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง แทนที่จะรับฟังจากผู้สอนเพียงอย่างเดียว ทำให้เกิดความรู้สึกรับเป็นเจ้าของในการเรียนรู้ มั่นใจในความคิดของตนเองมากขึ้น นักเรียนจึงมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนียา สายคำสิง และ มนตรี วงษ์สะพาน (2567: บทคัดย่อ) ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้นิทานเป็นฐานร่วมกับการสร้างสรรค์ศิลปะที่มี ต่อความสามารถด้านการฟังและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 พบว่า 1. ความสามารถด้านการฟังของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้นิทานเป็นฐานร่วมกับการสร้างสรรค์ศิลปะมีความก้าวหน้าหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2. ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้นิทานเป็นฐานร่วมกับการสร้างสรรค์ศิลปะมีความก้าวหน้าหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3. นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่ได้รับการเรียนรู้โดยใช้นิทานเป็นฐานร่วมกับการสร้างสรรค์ศิลปะมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยด้วยการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบการใช้นิทานคุณธรรมเพื่อเสริมสร้างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการปฏิบัติตนตามหลักไตรสิกขาในยุคดิจิทัล พบว่าการเรียนรู้คุณธรรม จริยธรรมตามหลักไตรสิกขา เป็นสิ่งที่นักเรียนมองว่าไกลตัวอย่างมาก ไม่เข้าใจในคำและความหมาย ดังนั้นการบูรณาการด้วยการใช้นิทานคุณธรรม ช่วยให้นักเรียนได้เห็นภาพชัดเจนมากขึ้น เนื่องจากนิทานมักจะมีตัวละครที่แสดงให้เห็นถึงผลของการทำดีและทำไม่ดี และเนื้อหาเป็นการดำเนินชีวิตประจำวัน รวมถึงการนำกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือมาใช้ร่วมด้วย ทำให้นักเรียนกล้าที่จะแสดงออกมากขึ้น ได้เรียนรู้วิธีการคิด และมุมมองของเพื่อนร่วมทีม มีความสนุกในการช่วยกันคิดและทำ ผลที่ได้คือนักเรียนมีความรู้และ

ความเข้าใจ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันของตนเอง และสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการช่วยพัฒนาตนเองได้อย่างถูกต้อง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- ควรพัฒนากิจกรรมวิชาพระพุทธศาสนาโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบการใช้นิทานคุณธรรมสำหรับนักเรียนในแต่ละช่วงชั้น เพื่อส่งเสริมทั้งผลสัมฤทธิ์ด้านวิชาการและคุณธรรมจริยธรรมควบคู่กัน
- ควรนำการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบการใช้นิทานคุณธรรมไปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้อื่น ๆ

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษา

- ควรจัดทากิจกรรมในการจัดการเรียนรู้ให้หลากหลาย เพื่อให้นักเรียนสามารถทบทวนความรู้และสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้
- การจัดกิจกรรมจะต้องทำให้เกิดความสนุกสนาน น่าสนใจ และสร้างองค์ความรู้ที่เข้าใจง่ายได้จากกิจกรรมที่จัดขึ้น
- ครูควรเชื่อมโยงประสบการณ์ในชีวิตประจำวันในการนำเสนอเพื่อเข้าสู่บทเรียนให้นักเรียนได้เข้าใจเนื้อหามากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้อำนวยการสถานศึกษา คณะผู้บริหาร คณะครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกท่าน โดยเฉพาะครูพี่เลี้ยง ครูนิเทศก์ และอาจารย์ ดร.นิพล อินนอก ที่ช่วยให้ความรู้ คำแนะนำที่มีประโยชน์และปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ รวมทั้งอำนวยความสะดวกในการศึกษาวิจัย ระหว่างปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาครั้งนี้เป็นอย่างดียิ่ง

ขอบคุณนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านลำนางแก้วที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างมาก ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จนกระทั่งการศึกษาวิจัยครั้งนี้เสร็จสมบูรณ์ คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าวิจัยในชั้นเรียนฉบับนี้

และท้ายนี้ ผู้วิจัยหวังว่างานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่สนใจศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กองบรรณาธิการ HD. (2563). ประโยชน์ของนิทาน. HD. [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://hd.co.th/benefits-of-bedtime-stories>. {19 กุมภาพันธ์ 2568}
- จงจิต คำสีม และคณะ. (2564). การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยด้วยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบร่วมมือจากนิทาน. วารสารวิชาการและวิจัยมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 15 (3) : 331-344.
- ธनिया สายดำสิง. (2567). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้นิทานเป็นฐานร่วมกับการสร้างสรรค์ศิลปะที่มีต่อความสามารถด้านการฟังและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2. วารสารการบริหารและนิตเทศการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 13 (2) : 101-111.
- นันธิชา นาพัง และ แสงสุรีย์ ดวงคำน้อย. (2566). ผลการสอนแบบจิตปัญญาเสริมด้วยนิทานต่อความมีวินัยในตนเองและทักษะการพูดของเด็กปฐมวัย. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์ 8 (3) : 1307-1316.
- Starfishlabz. (2567). การเรียนรู้แบบร่วมมือคืออะไร? มีประโยชน์อย่างไรต่อคุณครูและเด็กๆ. [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/15SRq>. {19 กุมภาพันธ์ 2568}